

Plán péče

o

Národní přírodní rezervaci Růžák

na období

1. 1. 2006 – 31. 12. 2016

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Evidenční kód ZCHÚ, kategorie, název a kategorie IUCN

Evidenční kód: 590
kategorie: národní přírodní rezervace
název: Růžák
kategorie IUCN: III – přírodní památka

1.2 Platný právní předpis o vyhlášení ZCHÚ

vydal: Ministerstvo kultury České socialistické republiky
číslo: č. j.: 16 170/73
dne: 29. 12. 1973

1.3 Územně-správní členění, překryv s jinými chráněnými územími a příslušnost k soustavě Natura 2000

kraj: - Ústecký kraj
obec s rozšířenou působností třetího stupně: - Děčín
obec: - Růžová, Srbská Kamenice
katastrální území: - Růžová, Srbská Kamenice

národní park: - NP České Švýcarsko
chráněná krajinná oblast: - přiléhá CHKO Labské pískovce

Natura 2000
ptačí oblast: - Labské pískovce
evropsky významná lokalita: - České Švýcarsko

Přílohy:

Mapa č. 1: Orientační mapa s vyznačením území

Mapa č. 2: Topografická mapa s vyznačením turistických tras

Pozn.: Pro tuto i všechny další mapové přílohy platí: K vytvoření mapové kompozice je využita digitální vrstva ZCHÚ získaná z datového skladu MŽP. Zákres ZCHÚ odpovídá měřítku 1 : 10 000, referenčním podkladem bylo dílo ZABAGED 2. Z toho vyplývá míra přesnosti odvozených grafických i číselných výstupů.

1.4 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Vzor tabulky pro parcelní vymezení území a ochranného pásma

Katastrální území: Srbská Kamenice, 752975

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
836		ost. plocha	neplodná půda	258	42926	42926
837/4		les	k plnění funkcí lesa	258	62938	62938
838/3		les	k plnění funkcí lesa	258	344203	část
838/4		les	k plnění funkcí lesa	258	675	675
870		les	k plnění funkcí lesa	258	374774	část
946		ost. plocha	neplodná půda	258	17192	17192
1629/2		ost. plocha	ostatní komunikace	258	45	45
1635		ost. plocha	ostatní komunikace	258	953	953
1639		ost. plocha	ostatní komunikace	258	1295	1295
1640		ost. plocha	ostatní komunikace	258	791	791
1641		ost. plocha	ostatní komunikace	258	755	755

Katastrální území: Růžová, 743780

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
764		les	k plnění funkcí lesa	654	696480	696480
765		les	k plnění funkcí lesa	654	4586	4586
853/2		les	k plnění funkcí lesa	654	6248	6248
2597		les	k plnění funkcí lesa	654	533	533

Pozn.: Jako podklad pro stanovení celkové výměry ZCHÚ byla použita datová vrstva GIS (zdroj: MŽP ČR). Referenčním podkladem při tvorbě této vrstvy nebyla autorizovaná data SGI KN, která jsou v době vzniku tohoto výpisu pro zájmové území reprezentovaná rastrovými ekvivalenty katastrálních map. Z tohoto důvodu není výčet dotčených parcel přesný. Zároveň bylo zjištěno, že se celková výměra zjištěná z datové vrstvy ZCHÚ přesně neshoduje s výměrou uvedenou v rezervační knize (116,81 ha). Z výše uvedeného vyplývá, že stanovení částí parcel dotčených zvláštní ochranou je problematické. Řešení tohoto problému je předmětem plánu péče (viz kap. 3.3).

Výměry uvedené v následující tabulce jsou pouze orientační a prezentují především poměrné zastoupení druhů pozemků v CHÚ a jeho ochranném pásmu.

Příloha:

Mapa č.3: Katastrální mapa se zákresem NPR Růžák a ochranného pásma

1.5 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha	OP plocha v 0,0000 ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha
lesní pozemky	109,4850	21,0000		
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	6,5000	1,0000	nepločná půda	5,7000
			ostatní způsoby využití	0,8000
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	115,9850	22,0000		

1.6 Hlavní předmět ochrany

1.6.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

Čedičová dominanta s přirozenými smíšenými porosty.

1.6.2 Hlavní předmět ochrany – současný stav

A. společenstva

název společenstva	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu společenstva
<i>Melico-Fagetum</i> květnatá bučina	30%	- na mírnějších svazích, <u>stromové patro</u> : převládá <i>Fagus sylvatica</i> , <u>bylinné patro</u> : dominantní strdivka jednokvětá, <i>Dentaria enneaphyllos</i> , <i>D. bulbifera</i> , <i>Lathyrus vernus</i> , <i>Galium odoratum</i> , <i>Hordelymus europaeus</i> , <i>Mycelis muralis</i> , <i>Galeobdolon montanum</i> a další
<i>Mercuriali-Fraxinetum</i> submontánní suťový les	60%	- strmější, kamenitější svahy, okolí suťových polí,- <u>stromové patro</u> : <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>A. platanooides</i> , <i>Ulmus glabra</i> , příměs <i>Tilia platyphyllos</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Fagus sylvatica</i> - <u>bylinné patro</u> : jako předešlá jednotka + zastoupeny nitrofilní druhy, např. <i>Impatiens noli-tangere</i> , <i>Geranium robertianum</i> , a kapradiny: <i>Dryopteris filix-mas</i> , <i>Athyrium filix-femina</i> , <i>Gymnocarpium dryopteris</i> a vzácně <i>Polystichum aculeatum</i>
<i>Calamagrostio arundinaceae-Fagetum</i> bučina s třtinou rákosovitou	1%	- na vrcholu hory; <u>stromové patro</u> : <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> - <u>bylinné patro</u> : dominantní <i>Calamagrostis arundinacea</i>
<i>Dicrano-Pinetum</i> skalní bor	1%	- na ojedinělých výchozech pískovcových skal; <u>stromové patro</u> : <i>Pinus sylvestris</i> , <u>bylinné patro</u> : <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Avenella flexuosa</i>
<i>Festuco-Fagetum</i> květnatá bučina	1%	- na přechodu mezi čedičovým a pískovcovým substrátem, jen malá očka uvnitř výše zmíněných jednotek, char. dominancí <i>Festuca altissima</i>
<i>Luzulo-Fagetum</i> acidofilní bučina	5%	- na pískovcových výchozech, <u>bylinné patro</u> chudé, pouze několik acidofytů, jako např. <i>Avenella flexuosa</i> , <i>Luzula luzulooides</i> , <i>Hieracium murorum</i>
bezlesé suť	2%	- na prudkých svazích, pouze vegetace bezcévných rostlin, příp. zcela bez vegetace

C. útvary neživé přírody

útvár	geologické podloží	popis výskytu útvaru
peň vulkanitu (Růžovský vrch) miocenního stáří, vypreparovaný erozí z měkčích křídových uloženin, pokrytý mohutným čtvrtohorním zvětralinovým pláštěm – suťovými poli	nefelinický bazanit	zaujímá celé území rezervace

Příloha:

Mapa č. 8: Mapa biotopů - Natura 2000

1.7 Dlouhodobý cíl péče

Celé území NPR Růžák se nachází v I. zóně NP České Švýcarsko. Podle připravovaného členění území NP na základě typu managementu bude území zařazeno do typu **B – Lesy s dočasným managementem** (vnitřní podrobnější členění: **B1 – Lesy ponechané samovolnému vývoji v horizontu do 10 let**). Tento typ managementu byl zvolen z důvodů nutnosti úpravy druhové skladby ve prospěch stanovištně odpovídajících dřevin. V tomto území zařazeném do zóny B1 jsou zahrnuty i porosty, které již nevyžadují žádný zásah. Pouze bude doplňována jedle, která absentuje na celém území NPR. Do porostů bude vnášena formou jednotlivých i skupinovitých podsadeb do světlin vzniklých úmyslným zásahem, nebo po pádu stromu.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

NPR Růžák je chráněn jako čedičová dominanta s přirozenými smíšenými porosty.

Geologická charakteristika:

Oblast Českého Švýcarska tvoří rozsáhlý geomorfologický celek budovaný platformními sedimenty druhohorního stáří (svrchní křídly), jež jsou zastoupeny převážně křemennými pískovci. Ve třetihorách byl geologický vývoj území ovlivněn intenzivní vulkanickou činností, která se projevila vyzdvižením a rozlámáním zpevněných křídových sedimentů a výstupem roztavených vulkanických hornin. **Růžovský vrch** zde představuje reprezentativní ukázkou dochované třetihorní vulkanické elevace, budované čedičovými vyvřelinami (v tomto případě nefelinickým bazanitem) a svou výškou (619 m.n.m.) se stal jednou z nejvýznamnějších dominant NP České Švýcarsko.

Vrcholovou část Růžovského vrchu tvoří žilné těleso - peň vulkanitu miocenního stáří, vypreparovaný erozí z měkkých křídových uloženin. Na skalních výchozech je patrná, méně i velmi dobře vyvinutá typická sloupcovitá odlučnost. Na jz., j. a v.svahu se pod vrstevnicemi 500 – 480 m vyskytují výchozy středně až hrubě zrnitých křemenných pískovců jizerského souvrství, a v jejich nadloží se zde místy dochovaly rovněž drobné denudační reliktu zvětralých slínovců souvrství teplického.

Svahy kuželovitého vulkanického suku pokrývá mohutný čtvrtohorní zvětralinový plášť - suťová pole, na jz. až jv. svazích se vyskytují též rozsáhlejší tzv. kamenná moře bez porostu. Bazanitová suť byla v minulosti těžena na s.úpatí Růžovského vrchu, kde jsou dodnes v terénu patrné staré lomové zásahy. Půdy jsou zde převážně kamenité.

Botanická charakteristika:

NPP Růžák představuje jediné chráněné území v kategorii NPR na území NP České Švýcarsko. Důvodem jsou rozsáhlé zachovalé pralesovité ekosystémy listnatých lesů, které jsou vzhledem k úživnému substrátu čedičové horniny výrazně bohatší než okolní lesy na pískovcích. Z hlediska fytoocenologického náleží lesy na Růžáku do těchto vegetačních jednotek:

Melico-Fagetum: květnaté bučiny s dominantní *Melica uniflora*, které se nacházejí zejména na mírnějších svazích. Ve stromovém patře se uplatňuje zejména *Fagus sylvatica*, v bylinném patře kromě dominantní strdivky jednokvěté též *Dentaria enneaphyllos*, *D. bulbifera*, *Lathyrus vernus*, *Galium odoratum*, *Hordelymus europaeus*, *Mycelis muralis*, *Galeobdolon montanum* a další.

Mercuriali-Fraxinetum: submontánní suťový les, navazuje plynule na předchozí jednotku, vyskytuje se na strmějších a kamenitějších svazích, často v okolí suťových polí (kamenných moří). Ve stromovém patře se uplatňují zejména *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *Ulmus glabra*, příměs tvoří *Tilia platyphyllos*, *Fraxinus excelsior*, *Fagus sylvatica*. Bylinné patro je podobné předcházející jednotce, avšak ve větší míře jsou zastoupeny nitrofilní druhy, jako např. *Impatiens noli-tangere*, *Geranium robertianum*, a kapradiny, jako např. *Dryopteris filix-mas*, *Athyrium filix-femina*, *Gymnocarpium dryopteris* a zcela vzácně se na Růžáku vyskytuje *Polystichum aculeatum*.

Další jednotky se vyskytují na Růžáku spíše okrajově:

Luzulo-Fagetum: acidofilní bučina na písčivcových výchozech. Chudé bylinné patro této jednotky ostře kontrastuje s květnatými bučinami na čediči. Uplatňuje se pouze několik málo acidofytů, jako např. *Avenella flexuosa*, *Luzula luzuloides*, *Hieracium murorum*.

Calamagrostio arundinaceae-Fagetum: bučina s dominantní *Calamagrostis arundinacea*. Toto společenstvo je maloplošně vyvinuto na vrcholu hory.

Festuco-Fagetum: květnatá bučina na přechodu mezi čedičovým a písčivcovým substrátem. Tvoří pouze malá očka uvnitř výše zmíněných jednotek. Společenstvo je charakteristické dominancí *Festuca altissima*.

Dicrano-Pinetum: skalní bor na ojedinělých výchozech písčivcových skal.

Kromě lesní vegetace jsou významné též otevřené sutě neboli tzv. **kamenná moře**, na které jsou vázány typické druhy mechorostů a lišejníků rostoucí na čedičových horninách. Pro mnohé druhy představují sutě na Růžáku jedinou lokalitu v rámci NP České Švýcarsko. Na okrajích sutí roste též keř meruzalka alpská (*Ribes alpinum*), která se jinde v Českém Švýcarsku nevyskytuje.

Během **lichenologického průzkumu** bylo v NPR Růžák nalezeno celkem 72 taxonů lišejníků, z toho většina nálezů pochází ze sutí. Byly zde objeveny 2 nové druhy pro ČR: *Vezdaea cobria* – minuciézní lišejník porůstající rostlinné zbytky, mechorosty a jiné lišejníky, který byl popsán pro vědu 1993 a *Lepraria elobata* – druh popsán pro vědu v r. 1992, vzhledem k charakteru výskytu se patrně bude jednat o poměrně běžný, leč přehlížený druh. NPR Růžák představuje první známá naleziště těchto druhů v rámci ČR.

Charakteristickými druhy lišejníků pro čedičové sutě jsou: *Acarospora fuscata*, *Buellia aethalea*, *Lecidea fuscoatra*, *Lecidea plana*, *Miriquidica leucophaea*, *Rhizocarpon geographicum* a *R. polycarpum*.

Z druhů navržených do Předběžného červeného seznamu lišejníků NP České Švýcarsko (Palice et al. 2002 a Peksa et al. 2004) se v NPR Růžák vyskytují druhy *Calicium glaucellum* a *Miriquidica leucophaea*, oba zařazené mezi druhy ohrožené.

Další zajímavé nálezy lišejníků podtrhující význam lokality představují montánní až alpské druhy *Miriquidica leucophaea*, *Lecidea lapicida* var. *pantherina*, *Lepraria jackii* a subatlantský druh *Cladonia polydactyla*.

Charakteristickými **druhy mechorostů** pro zdejší suťová pole jsou především druhy *Racomitrium lanuginosum*, *Racomitrium heterostichum* a *Andrea rupestris*. Byl zde také nalezen druh *Grimmia trichophylla* zařazený na Červeném seznamu mechorostů ČR (Kučera et Váňa 2003) mezi potenciálně ohrožené druhy. K zajímavým a doposud vzácným nálezům v rámci severních Čech patří epifytický mech *Orthotrichum speciosum*, druh citlivý ke znečištění ovzduší.

Z **mykologického hlediska** patří NPR Růžák k nejvýznamnějším lokalitám v NP České Švýcarsko. Zdejší mykoflóra je velmi bohatá a významný podíl tvoří druhy teplých listnatých lesů jako např. holubinka sluneční (*Russula solaris*), hvězdovka trojitá (*Geastrum triplex*), pevník plstnatý (*Stereum subtomentosum*), čirůvka *Tricholoma batschii*, liška kadeřavá (*Pseudocraterellus sinuosus*), ježatec různozubý (*Creolophus cirrhatus*), ryzec *Lactarius fulvissimus* nebo bedla Grangeova (*Lepiota grangei*). Velmi vzácnými druhy navrženými k zákonné ochraně jsou liška Friesova (*Cantharellus friesii*) a helmovka *Mycena diosma*. Dalším vzácným druhem je *Lopadostoma pouzarii* – druh nedávno popsán pro vědu, který obývá zdejší suťové lesy. Díky širokému spektru listnatých dřevin – buk lesní (*Fagus sylvatica*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), javor mleč (*A. platanoides*), jilm horský (*Ulmus glabra*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), dub zimní (*Quercus petraea*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), se zde vyskytuje bohaté společenstvo vřeckovýtusých hub.

Zoologie:

NPR Růžák patří k nejvýznamnější zoologické lokalitě v rámci celého NP České Švýcarsko. Důvodem je zejména přítomnost původního a velmi zachovalého listnatého lesa pralesovitého charakteru.

Pravidelně se zde rozmnožuje čolek horský (*Triturus alpestris*) a ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*). Zjištěn byl i výskyt mloka skvrnitého (*Salamandra salamandra*). Pravidelně zde hnízdí, kromě jiných, také sýc rousný (*Aegolius funereus*), datel černý (*Dryocopus martius*), žluna šedá (*Picus canus*), holub doupňák (*Columba oenas*), sýkora babka (*Parus palustris*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*) a lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*). Běžně se tu vyskytuje veverka obecná (*Sciurus vulgaris*), plch velký (*Myoxus glis*), prase divoké (*Sus scrofa*), srnec (*Capreolus capreolus*) a jelen evropský (*Cervus elaphus*).

Podrobný faunistický výzkum bezobratlých živočichů prokázal celou řadu velmi významných a unikátních druhů, normálně žijí ve vyšších horách, druhů typických pro přirozené lesní biotopy, významných indikačních druhů jednoznačně dokládající kontinuitu (tj. stálost a přirozenost) lesa i teplomilných druhů. Podrobnější výčet druhů orientačně začleněných dle typického biotopu:

1. Druhy, které normálně žijí ve vyšších horách. Na území NP se tyto druhy udržely i v nízké poloze od konce doby ledové, vzhledem k podobně chladnému klimatu jako je klima horské. K těmto druhům patří např. mandelinka *Chrysolina rufa squalida*, nosatec *Notaris aterimus*, páteříčci *Podabrus alpinus* a *Malthodes guttifer*. Nejvýznamnější je však nález nosatce *Plinthus tischeri*. Jde o karpatský prvek s normálním výskytem při horní hranici lesa. Výskyt na zdejším území je pozůstatkem situace z doby posledního zalednění, kdy byly horské druhy stlačeny do nižších poloh a na vhodných místech zde dosud přežívají.

2. Druhy typické pro přirozené lesní biotopy. Zde můžeme jmenovat např. mandelinky *Chrysolina umbratilis* a *Apteropeda globosa*, střevlíka *Carabus irregularis*, roháčka *Ceruchus chrysomelinus* či vzácného stehenače *Ischnomera cinerascens*.

3. Významné indikační druhy jednoznačně dokládající kontinuitu (tj. stálost a přirozenost) lesa. K těmto druhům patří vesměs bezkřídlí zástupci nosatcovitých, jednak rodu *Acalles* (*A. camelus*, *A. boehmei*, *A. commutatus*) a dále *Echinodera hypocrita*.

4. Teplomilné druhy. Vzácně se vyskytuje tesařík *Oplasia fennica*, stehenač *Oedemera femorata*, saranče *Chorthippus pullus* a mnohé další.

Hydrologie:

Území lesní oblasti 19 – Lužická pískovcová vrchovina náleží do :

pomoří

Severního moře

hlavní povodí I.řádu

Labe

a pomoří

Baltického moře

s hlavním povodím I.řádu

Odra

Na území NPR Růžák zasahují tato **dílčí povodí** :

- 1 - 14 - 04 Labe od Ploučnice po Kamenici
- 1 - 14 - 05 Kamenice a Labe pod Kamenicí

Vodohospodářsky významné vodní toky v nejbližším okolí

- 1 - 14 - 05 - 001 Kamenice
- 1 - 14 - 05 - 014 Chřibská Kamenice

Oblast Jetřichovic má podprůměrně hustotu sítě vodotečí (méně než 0,6 km/km²)
Srážky jsou na území rozloženy nerovnoměrně a průměrný roční specifický odtok (t.j. odtok litrů za vteřinu z km²) dosahuje středních hodnot: Kamenice (pod Chřibskou Kamenicí) 12 l/s/km², Chřibská Kamenice (ústí) 15 l/s/km², Kamenice (ústí) 12 l/s/km². Vody z velké části území odvádějí pouze drobné potoky.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu
čolek horský (<i>Triturus alpestris</i>)	jednotliví jedinci	silně ohrožený	- ve středních a vyšších polohách, i v nižších polohách (max. do 194 m.n.m.), a to zejména v oblastech s rozsáhlými lesními celky a v údolích s teplotní inverzí, rozmnožování v malých čistých tůňkách s mírně protékající vodou, někdy i ve větších stojatých vodách
mlok skvrnitý (<i>Salamandra salamandra</i>)	jednotliví jedinci	silně ohrožený	- v původních listnatých, smíšených lesích, střední a vyšší polohy v kopcovité až horské krajině (obvykle 200 – 600 mnm), - pro rozmnož. drobné čisté potoky a lesní rybníčky, mimo období kladení larev často žije daleko od vody
sýc rousný (<i>Aegolius funereus</i>)	1-2 páry na okraji NPR	silně ohrožený	- obývá starší jehličnaté a listnaté lesy, hlavně v horách, místy i v pahorkatinách a nížinách - hnízdí v dutinách, - potrava živočišná, převážně drobní hlodavci
střevlík <i>Carabus arvensis</i>	desítky jedinců	ohrožený	- louky, pastviny, lesy, vřesoviště - ekologická valence: A (druh osídlující víceméně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty)
střevlík nepravidelný (<i>Carabus irregularis</i>)	desítky jedinců	ohrožený	- pouze zachovalé lesy (indikátor původních lesů) - ekologické valence: R (druh s nejužší ekologickou valencí, reliktní charakter, druh přirozených ekosystémů)
roháček <i>Ceruchus chrysomelinus</i>	jednotliví jedinci	kriticky ohrožený	- zachovalé lesy - vývoj v odumřelé dřevní hmotě - ekologické valence: R (druh s nejužší ekologickou valencí, reliktní charakter, druh přirozených ekosystémů)
čmelák (<i>Bombus</i> spp)	jednotliví jedinci	ohrožený	- výskyt spíše v otevřené krajině, proto v zájmové lokalitě pouze ojediněle
mravenec (<i>Formica</i> spp)	stovky jedinců	ohrožený	- výskyt na zájmovém území pouze na prosluněných lesních okrajích - <i>Formica polyctena</i> - ekologická valence: A (druh osídlující víceméně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty)

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti

a) ochrana přírody

Jako ZCHÚ byl Růžák vyhlášen roku 1973. Porosty zaujaté v NPR (SPR) byly zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení roku 1984.

b) lesní hospodářství

Záznamy o lesních porostech v oblasti Růžáku jsou již z 15. století. O druhové skladbě se hovoří v lesnických spisech ze 17. stol. - o smrku s jedlí v údolích, buku, javoru a dalších listnáčích na čediči a borovici na skalách. V 18. století zde byl již vysazován modřín a bylo zaznamenáno odumírání jedle a intenzivní přeměna druhové skladby ve prospěch smrku. V letech 1921-1923 byly zdejší porosty, značně druhově chudé s vysokým zastoupením smrku, rozvráceny mniškovou kalamitou.

Lesy se zde obnovovaly nejdříve přirozenou obnovou, částečně sítí. Častá byla toulavá seč.

První sadby byly prováděny od roku 1785. Stále byly prováděny i sje do tzv. „rýfků“ – rýh vedených po vrstevnicích. Ale po neúspěchu v suchých letech bylo upuštěno od sítí a byla prováděna pouze sadba a přirozená obnova.

Druhová skladba na vrcholu Růžák nebyla výrazně pozměněna, vděčí za to především své nedostupnosti – příkrým, kamenitým svahům. Nejzávažnější je absence jedle, která ustoupila globálně v celé střední Evropě, ale v současné době se projevuje větší odolností a regenerací. Dále je zde zvýšené zastoupení smrku, jež bude eliminováno, eradikován bude modřín.

Budou uskutečněny kroky k zachování genofondu jilmu drsného a ostatních cenných listnáčů. Jsou plánovány výsadby se záměrem doplnění jilmu do porostů s nepřirozenou druhovou skladbou, kde zcela chybí. Výsadby budou provedeny dle zásad ochrany lesa, tak aby se v co nejvyšší míře předešlo šíření grafiózy (*Ophiostoma ulmi* (Buism.) Nannf).

c) myslivost

Růžák náleží do honitby spravované LČR LS Děčín. Správou NP České Švýcarsko byly nadefinovány podmínky a limity výkonu práva myslivosti v NPR.

d) rekreace a sport

Vzhledem k faktu, že Růžák se svými 619 m.n.m. tvoří nejvyšší dominantu NP, je citelná i návštěvnost této lokality, a to bez ohledu na roční období. Již od samého počátku objevování zdejší krajiny představuje hora pro turisty jeden z nejatraktivnějších cílů v Českém Švýcarsku a jeho atraktivita byla zvýšena hostincem a rozhlednou postavenou v minulém století. Pozůstatkem této stavby je výskyt nepůvodní vegetace ve vrcholové partii (zlatobýl kanadský – *Solidago canadensis*) a zbytky základů.

Pravidla pohybu po Růžáku se ovšem nikterak neliší od jiných míst v I.zóně NP, tj. pohyb je povolen pouze po značených stezkách. Z hlediska návštěvnické vybavenosti nejsou plánována žádná nová opatření. Zásahy se budou omezovat pouze na obnovu již stávajících zařízení, tj. např. turistického značení, informačních tabulí, odstraňování závažnějších překážek z turistických stezek apod.

e) těžba nerostných surovin

V severní části při úpatí byl těžen šterk a kamenná suť. S vyhlášením SPR byla tato činnost zastavena, povoleno bylo pouze LZ odebrat šterk samovolně se uvolnivší. LZ tuto výjimku roku 1974 porušil a ohrozil tím stabilitu porostu okolo příkré lomové stěny, proto byla tato výjimka zrušena a zákaz odebírat inertní materiál je od té doby absolutní.

K mírnému samovolnému uvolňování kamene dochází stále, ale k výrazným pohybům či vlivu na prostředí zde nedochází.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

1.

NPR Růžák je na území **NP České Švýcarsko**, vyhlášeného zákonem č.161/1999 Sb.. Porosty zaujaté náleží do kategorie lesů zvláštního určení a porosty v horních partiích NPR Růžák jsou zařazeny v kategorii lesů ochranných. Celá rezervace je v I. zóně NP.

2.

Pro území NP České Švýcarsko, v němž se celou plochou NPR nachází, jsou zpracovány lesní hospodářské plány na období od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2006. V současnosti jsou připravovány plány nové, s platností od roku 2007.

3.

Nařízením vlády č.85/1981 Sb., je vyhlášena Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída, v které se nachází celé území LO 19.

Vyhláškou č.28/1975 Sb., jsou určeny vodárenské toky a je stanoven seznam vodohospodářsky významných vodních toků.

4.

Ministerstvem životního prostředí byla udělena výjimka ze zákona č. 289/95 dle § 33 odst. 4, č.j. 620/1042a/2004 ze dne 1.4.2004, kterou byla stanovena opatření ve prospěch účelového hospodaření v lesích na území NP České Švýcarsko.

2.4 Škodlivé vlivy a ohrožení území v současnosti

a) lesní hospodářství

Lesnické zásahy povedou pouze k podpoře přírodních procesů a cílové skladby.

b) myslivost

Vysoké stavy jelení zvěře limitující přirozené zmlazení.

c) rekreace a sport

V NPR se projevuje běžné zatížení turistickým ruchem, jako např. zkracování si cestiček turisty a tím vytvoření rýh náchylných k erozi, zanesení cizorodého materiálu (což je újmou spíše estetickou), či poměrně masové rozšíření synantropní kopřivy na vrcholu. Kromě turistiky není území využíváno k jinému sportu či formě rekreace, která by měla negativní vliv na NPR.

2.5 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.5.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	19, Lužická pískovcová vrchovina
Lesní hospodářský celek	Národní park České Švýcarsko
Výměra LHC v ZCHÚ (ha)	7 666,27
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2001 – 31. 12. 2006
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Jetřichovice Oddělení plánu péče a ochrany přírody
Nižší organizační jednotka	Revír 1 - Růžák

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 19, Lužická pískovcová vrchovina				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
0Y	roklinový bor	BO2-8, SM2-8, BK0-2, BR-+1, DB, JD	1,1	1
3Z	zakrslá dubová bučina	BK5-6, DB3-4, BO1, BŘ	4,4	4
3J	lipová javořina	BK 1-3 LP 1-3 HB+3 JV 2-3 JD 1-2 (JL JS) 1-2 DB 1-2 (BŘK TS) 1 TR	11,0	10
4A	lipová bučina	BK5-7, LP1-2, JD1-2, DB 1-2, JV1-2, JL	49,3	45
4B	bohatá bučina svahová	BK5-8, JD1-2, DB1-3, HB, LP	6,6	6
4K	kyselá bučina	BK5-7, DB1-3, JD1-2, LP1, BR	6,6	6
4S	svěží bučina	BK5-8, JD1-2, DB1-3, HB, LP	3,3	3
4Z	zakrslá bučina	BK6-7, DB1-2, BO1, BR-1	3,3	3
4N	kamenitá kyselá bučina	BK6-7, DB1-3, JD1-2, LP 1, BO, BR	2,2	2
5J	suťová javořina	BK1-4, JD1-3, KL2-4, JL1-2, LP+1, JS+1, SM+	21,9	20
Celkem			109,5	100 %

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkrat-ka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	smrk ztepilý	16,1	17,6	+2	+2
MD	modřín evropský	0,3	0,3	-	-
JD	jedle bělokorá	-	-	10 – 15	10 – 15
BO	borovice lesní	0,3	0,3	+2	+2
Listnáče					
BK	buk lesní	66,5	72,8	50 - 55	45 – 50
DB	dub letní / zimní	+	+	+8	+8
JL	jilm drsný	0,4	0,4	3 – 5	3 – 5
LP	lípa velkolistá	+	+	9 – 13	8 – 12
HB	habr obecný	+	+	+3	+3
BR	bříza bradavičnatá	0,6	0,7	+3	+3
JV	javor klen / mléč	22,6	24,7	+ - 20	+ - 20
Celkem			100 %	-----	-----

Přílohy:

- **Tabulka A:** Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich
- **Mapa č.4:** Lesnická mapa typologická 1:10 000 podle OPRL

2.5.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

K útvarům neživé přírody náleží příklady sloupcovité odlučnosti bazaltických hornin (v terénu patrné nejčastěji ve formě izolovaných skalních výchozů) a rozsáhlé plochy čtvrtohorních zvětralin na úbočí vulkanické elevace Růžovský vrch – tzv. suťová pole a kamenná moře.

Akumulace sutí jsou obecně nevhodné pro zástavbu, komunikace či jakékoli obhospodařování. Občasné sesouvání nahromaděného materiálu či pád jednotlivých horninových bloků způsobený např. pohybem divoké zvěře je zde běžným přírodním jevem.

2.6 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

Lesnictví:

Porosty jsou, kromě jilmu drsného, v dobrém zdravotním stavu. S úbytkem jelení zvěře se dostavilo místy hojné přirozené zmlazení, zejména buku, kterého bude využito při přeměnách, resp. úpravách druhové skladby dřevin v porostních skupinách s většinovým zastoupením smrku a rovněž jako náhrady za vytěžené nepůvodní dřeviny.

Celé území NPR Růžák se rozkládá v I. zóně NP České Švýcarsko. Veškeré plánované zásahy jsou koordinovány Správou NP České Švýcarsko. Lesnické zásahy se týkají pouze úpravy dřevinné skladby ve prospěch stanovištně odpovídajících dřevin za účelem ponechání celou NPR samovolnému, přirozenému vývoji. V roce 2004-5 proběhlo podrobné typologické mapování v celém NP České Švýcarsko s vylíčením 4 lvs (lesního vegetačního stupně) a vymapováním dalších podrobností. Výstupem bude typologická mapa v měřítku 1 : 5000. Podle této nové mapy bude rekonstruována přirozená dřevinná skladba a mohou tak být detailněji navrženy a umístěny lesnické zásahy (typologická charakteristika použitá pro tento plán péče je odvozena již z výsledků nové typologie výše zmiňované).

V celé NPR absentuje jedle bělokorá, kterou je vhodné vnést do porostů formou jednotlivých podsadeb do světlin vzniklých úmyslným zásahem nebo po pádu stromu. Vyvrácené stromy nebo zlomy ležící přes turistickou cestu budou v šíři cesty přeřezány a odstraněny v rámci údržby turistických cest.

V budoucnosti se předpokládá sběr semen a roubů, související se záchranou genofondu cenných listnatých dřevin, především dubu zimního a jilmu drsného.

Jilm se v NPR Růžák zmlazuje poměrně bohatě, bude jen zkusmo doplňován do porostů, kde zcela absentuje (do porostů s vysokým zastoupením smrku, s chudou dřevinnou skladbou vzdálenou přirozenému stavu). Při výsadbách bude dbáno na dostatečné rozmístění jedinců, aby neohrozila případná nákaza grafiózou dotekem kořenových systémů, či nebylo usnadněno větší rozšíření hmyzích druhů, které toto houbové onemocnění přenášejí. Reprodukční materiál bude sbírán zejména z jedinců, u kterých lze předpokládat, či kteří projeví vyšší odolnost houbovému onemocnění holandskou jilmovou chorobou - grafiózou (*Ophiostoma ulmi* (Buism.) Nannf).

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Zásahy v porostech NPR Růžák budou směřovat k navrácení lesních ekosystémů k přirozenému stavu. Dle připravovaného členění NP podle typu managementu bude NPR zařazena do typu B – Lesy s dočasným managementem (vnitřní podrobnější členění: **B1** – *Lesy ponechané samovolnému vývoji v horizontu do 10 let*).

V porostech vyžadujících zásah budou provedeny přednostně jednorázové zásahy k podpoře cílové skladby, odstraňován bude modřín, douglaska a borovice vejmutovka, bude-li zde zjištěna. Do porostů budou vnášeny absentující, či nedostatečně zastoupené druhy dřevin takovou formou, aby byla co nejvíce podpořena prostorová struktura porostů (podsadby, kotlíky, rozvolněné porosty pro přirozenou obnovu).

Přílohy:

- **Mapa č.5:** Stupně přirozenosti lesních porostů (se zákresem porostů ponechaných samovolnému vývoji)
- **Tabulka C:** Charakteristiky stupňů přirozenosti lesa

Rámcové směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
40	zvláštního určení	4A: lipová bučina 4N: kamenitá kyselá bučina			
Cílová druhová skladba dřevin (%) při obnově lesa					
SLT	základní dřeviny	meliorační a zpevňující dřeviny		ostatní dřeviny	
4A	BK7	DB1, JD2, JV+, LP+			
4N	BK5-6	LP2, JV1-2, JD+-1 30% - 60%			
A) Porostní typ 1		B) Porostní typ 7		C) Porostní typ 6	
smrk (modřín)		bříza		buk (DB, tvrdé list.)	
Základní rozhodnutí					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Hospodářský způsob		Hospodářský způsob		Hospodářský způsob	
pN, V, P		N (podsadby), V, P		V	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu	
Způsob obnovy a obnovní postup					
v 1. fázi vytěžit MD a VJ (nebezpečí živelného zmlazení), postup od V až SV podle konfigurace terénu, obnova náseky (šířka seče = výška porostu), a clonnou sečí, cílovou listnatou příměs v mateřském porostu využít k přirozenému zmlazení, buk do stíněného okraje seče - možnost podsadeb (BK,JD,JV /klen/)		podpora přír. obnovy BK, JD, DB, LP, JV, HB, TR, omezeně JS, podsadba do rozpadajících se BŘ por.		BK por. ponechat samovolnému vývoji, pouze doplnit chybějící dř.	
Péče o nálety, nárosty a kultury					
ochrana proti okusu a podle potřeby ošetření proti bušení		ochrana proti zvěři, ošetření proti bušení, redukce nadměrného zmlazení BŘ ve prospěch cílových dřevin		ochrana proti zvěři, podle potřeby ošetření proti bušení	
Výchova porostů					
uvolnění cenných listnáčů, výchovou postupně vylučovat SM, MD porosty 15 - 45 let: 1. zásah schematický v 15 letech, další zásahy individuální, v případných hustých přirozených nárostech 1. prořezávka při horní výšce = 1m, snížit počet jedinců na 6000 ks /1 ha porosty 45 - 75 let: 10 letý interval, kombinovaný výběr, uvolnit BK, JV, mírná intenzita		výchova je odvislá od rozdílné kvality, hustoty i struktury současných porostních směsí úprava rozestupů • podpora cílové příměsi, odstranění nekvalitních • ± 10 letý interval uvolňovat kvalitní cílovou příměs • 10-15 letý interval		na uměle založené předemtné porosty se nevztahuje režim ponechání samovolnému vývoji porosty 10 - 35 let : 5 - 10 letý, kombinovaný výběr., podpora kvalitního DB a další listnaté příměsi (mimo živelně zmlazený JS), ŠETRIT PODÚROVEN porosty 35 - 90 let : 10 - 15 letý interval, úrovněvé zásahy, ŠETRIT PODROST ! • podpora nadějných 150 - 200 BK a cílové příměsi	
Opatření ochrany lesa					
důsledná ochrana proti okusu (JD, cenné listnáče)		--		důsledná ochrana proti okusu	
Provádění nahodilých těžeb					
lze provádět na základě podmínek souhlasu podle § 31 zákona		nebudou prováděny		nebudou prováděny	
Doporučené technologie					
vyklizování a přibližování koněm					
Poznámka					

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
42	zvláštního určení	4K: kyselá bučina			
Cílová druhová skladba dřevin (%) při obnově lesa					
SLT	základní dřeviny	meliorační a zpevňující dřeviny	ostatní dřeviny		
4K	BK5-7	DB1-3, JD1-2, LP-+1, BR+ 30% - 60%			
A) Porostní typ 1		B) Porostní typ 3		C) Porostní typ 6	
smrk		borovice		buk (dub, javory, jasan)	
Základní rozhodnutí					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Hospodářský způsob		Hospodářský způsob		Hospodářský způsob	
P, pN		(N) podsadby		V	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu	
Způsob obnovy a obnovní postup					
do mezer v předstihu BK,JD podsadby V 1.fázi vytěžit MD,VJ (nebezpečí živelného zmlazení), potlačit SM <u>Přirozená obnova</u> : a) náseky (š = 1v) + prosvětlení na vnitřní obrubě, pracovní pole 4 seče • návratná doba 7 let b) okrajová clonná seč , hloubka seče 2 porost. výšky, postup od S až SV, 1.fáze : seč přípravná (odstranění nekvalitních a pro obnovu nežádoucích stromů (MD,VJ,BR) - nesnížit zakm. pod ρ = 0,7), 2.seč: semenná (v semenném roce snížit ρ = 0,5), 3.seč prosvětlovací, 4.seč domýtná (nebo 3.a 4. fázi sloučit), BK,(JD) do předstunutých prvků, návratná doba = 7 let		do mezer v předstihu BK,JD podsadby V 1.fázi vytěžit MD a VJ (nebezpečí živelného zmlazení) <u>Umělá (nebo kombinovaná) obnova</u> : náseky , postup ± od V, 3 seče v pracovním poli • rychlý postup : návratná doba 7 let, BK (LP) do stíněného okraje seče, nebo vhodněji do předstunutých prvků, BO, DB na volnou plochu,		BK porosty ponechat samovolnému vývoji (pouze doplnění chybějících dřevin přirozené skladby)	
Péče o nálety, nárosty a kultury					
ochrana proti zvěři (zejm. listnáče,JD), ošetření proti bušení méně naléhavé, ochrana x klikorohu		ochrana proti zvěři (listnáče a JD), ošetření proti bušení méně naléhavé, ochrana x klikorohu		ochrana proti zvěři (plocením), ošetření proti bušení podle potřeby	
Výchova porostů					
uvolňování cenných listnáčů, výchovou postupně vylučovat příměs VJ rozčlenění porostů : 25 m - 50m - 150 m (prořezávky - probírky - obnova), linky 1,5 - 3,5 m (prořezávka - probírka, obnova) <u>porosty 15 - 35 let</u> : 10 letý int., kombinovaný výběr, podpora cílové příměsi <u>porosty 35 - 80 let</u> : 10 letý interval; podúrovňové zásahy, kombinovaný výběr, podpořit BK,(JD) i v podúrovni		kvalita, uvolňování cenných listnáčů, výchovou postupně vylučovat příměs VJ rozčlenění porostů : 15 m - 45 m - 135 m (prořezávky - probírky - obnova), linky 1,5 - 3,5 m (prořezávka - probírka, obnova) <u>porosty 10 - 30 let</u> : 10 letý interval, 1.zásah schematický; následující zásahy individuální úrovně až neutrální <u>porosty 30 - 80 let</u> : 10 letý interval; negativní výběr, v tyčovínách střední intenzita, později mírná		na uměle založené předemýtné porosty se nevztahuje režim ponechání samovolnému vývoji, podpora cílové příměsi <u>porosty 15 - 40 let</u> : 5 - 10 letý úprava spádových okrajů skupin, podpora kvalitní příměsi, přeřezování nárostů • chránit podúroveň <u>porosty 40 - 95 let</u> : pozitivní výběr, uvolnit cca 400 kvalitních BK, ve 2. polovině obmýtí cca 200 - 250 cílových stromů, ŠETRIT PODROST !, 10-15 letý interval	
Opatření ochrany lesa					
důsledná ochrana x okusu (BK,JD,DB,LP)		důsledná ochrana x okusu (BK,JD,DB,LP)		důsledná ochrana x okusu	
Provádění nahodilých těžeb					
lze provádět na základě podmínek souhlasu podle § 31 zákona		lze provádět na základě podmínek souhlasu podle § 31 zákona		nebudou prováděny	
Doporučené technologie					
vyklizování a přibližování koněm					
Poznámka					

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
44	zvláštního určení	4B: bohatá bučina 4S: svěží bučina			
Cílová druhová skladba dřevin (%) při obnově lesa					
SLT	základní dřeviny	meliorační a zpevňující dřeviny		ostatní dřeviny	
4B 4S	BK5-8	JD1-2, DB1-3 30% →100%			
A) Porostní typ 6		B) Porostní typ 1		C) Porostní typ	
buk (DB, tvrdé listnáče)		smrk			
Základní rozhodnutí					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá		
Hospodářský způsob		Hospodářský způsob		Hospodářský způsob	
V		N			
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu			
Způsob obnovy a obnovní postup					
BK porosty ponechat samovolnému vývoji (pouze doplnění chybějících dřevin přirozené skladby)		Umělá obnova : v 1.fázi vytežit MD a VJ (nebezpečí živelného zmlazení), postup od V až SV podle konfigurace terénu, obnova náseky (šířka seče = výška porostu), 4 seče v pracovním poli, návratná doba 7 let, cílovou listnatou příměs v mateřském porostě využít k přirozenému zmlazení , buk do stíněného okraje seče, do vzniklých mezer podsadby, v dostatečném předstihu (cca 15-20 let) nevhodněji JD, při kratším předstihu BK, JV /klen/			
Péče o nálety, nárosty a kultury					
ochrana proti zvěři, ošetření proti bušení		ošetření proti bušení, ochrana proti okusu (BK, JD, listnáče)			
Výchova porostů					
na uměle založené předmýtné porosty se nevztahuje režim ponechání samovolnému vývoji porosty 10 - 35 let : 5 - 10 letý interval, úrovně až neutrální zásahy, kombinovaný výběr, úprava rozestupů a druhové skladby, podpora kvalitního DB a další listnaté příměsi (mimo živelně zmlazený JS), udržovat pravidelný zápoj, protože uvolněný zápoj vede ke košatění, ŠETRIT PODÚROVEN porosty 35 - 90 let : 10 - 15 letý interval, úrovně zásahy, pozitivní výběr, vyšší intenzita, ŠETRIT PODROST !, podpora nadějných 150 - 200 BK a cílové příměsi		uvolnění cenných listnáčů, výchovou postupně vylučovat SM, MD porosty 10 - 35 let:5 letý interval, podúrovněvé zásahy, negativní výběr; udržovat plný zápoj (tlumí bušení), podpora BK, JV, DB (a dalších cenných listnáčů) porosty 35 - 75 let: 10 letý interval, úrovněvé probírky, kombinovaný výběr, uvolňovat BK (zčásti do úrovně), podpora tvrdých listnáčů (BK, DB, JV), podpora 300 – 400 nejkvalitnějších jedinců			
Opatření ochrany lesa					
důsledná ochrana proti okusu (JD, cenné listnáče)		důsledná ochrana kultur i nárostů proti okusu			
Provádění nahodilých těžeb					
nebudou prováděny		lze provádět na základě podmínek souhlasu podle § 31 zákona			
Doporučené technologie					
vyklizování a přibližování koněm					
Poznámka					

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
01 f	les ochranný	3Z: zakrslá dubová bučina 4Z: zakrslá bučina			
Cílová druhová skladba dřevin (%) při obnově lesa					
SLT	základní dřeviny	meliorační a zpevňující dřeviny		ostatní dřeviny	
3Z	BK5-6	DB3-4, BO1, BR+			
4Z	BK6-7	DB1-2, BO1, BR-1 30% → 100%			
A) Porostní typ 6		B) Porostní typ 7		C) Porostní typ	
buk (dub)		bříza			
Základní rozhodnutí					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá		
Hospodářský způsob		Hospodářský způsob		Hospodářský způsob	
V		V			
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu			
Způsob obnovy a obnovní postup					
BK porosty ponechat samovolnému vývoji (pouze doplnění chybějících dřevin přirozené skladby)		podsady pod řídkou clonu uvolňování nárůstů cílových dřevin, případně podsadeb cílových dřevin			
Péče o nálety, nárosty a kultury					
podle potřeby : ochrana proti zvěři		podle potřeby : ochrana cenných dřevin proti zvěři • ošetření proti bušení			
Výchova porostů					
trvalost (kontinuita) porostu ponechat samovolnému vývoji (výjimečně prořezávka přehoustlých skupin, úprava druhové skladby)		podpora cílové příměsi prořezávka hustších částí porostu, usměrnění druhové skladby, podpora cílové příměsi probírky : provádí se výjimečně • zdravotní výběr (spojeno s podsadbami a obnovou)			
Opatření ochrany lesa					
v případě nutnosti ochrana proti okusu		v případě nutnosti ochrana proti okusu			
Provádění nahodilých těžeb					
nebudou prováděny		nebudou prováděny			
Doporučené technologie					
vyklizování a přibližování koněm					
Poznámka					

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
01 j 01 k	les ochranný	3J: lipová javořina 5J: suťová javořina			
Cílová druhová skladba dřevin (%) při obnově lesa					
SLT	základní dřeviny	meliorační a zpevňující dřeviny		ostatní dřeviny	
3J 5J	BK2-3 BK1-4	DB1, JV3, LP2-3 JD1-3, KL2-4, JL1-2 30% → 100%		SM+	
A) Porostní typ 1		B) Porostní typ 6		C) Porostní typ	
smrk		buk (dub a cenné list.)			
Základní rozhodnutí					
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá		
Hospodářský způsob		Hospodářský způsob		Hospodářský způsob	
V, P		V			
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
dosažení přírodního stavu		dosažení přírodního stavu			
Způsob obnovy a obnovní postup					
postup ± od V podle konfigurace terénu • obnova skupinovým výběrem, v příznivějších podmínkách področně • návrtná doba ± 10 let		ponechat samovolnému vývoji			
Péče o nálety, nárosty a kultury					
ochrana proti zvěři • podle potřeby ošetření proti bušení		ochrana proti zvěři • podle potřeby ošetření proti bušení			
Výchova porostů					
podpora cílové příměsi prořezávka hustších částí porostu, usměrnění druhové skladby, podpora cílových listnáčů probírky : podúrovňové zásahy , negativní výběr, dlouhý interval (1-2 zásahy během existence porostu), ukončení v 75-80 letech, pak jen zdravotní výběr		trvalost (kontinuita) porostu ponechat samovolnému vývoji (výjimečně prořezávka přehoustlých skupin, úprava druhové skladby, odstranění případně se vyskytujícími geograficky nepůvodními dřevin /zde MD/)			
Opatření ochrany lesa					
ochrana proti okusu		ochrana proti okusu			
Provádění nahodilých těžeb					
lze provádět na základě podmínek souhlasu podle § 31 zákona		nebudou prováděny			
Doporučené technologie					
vyklizování a přibližování koněm					
Poznámka					

Pozn.: Rámcové směrnice péče o lesní porosty výše uvedené, nejsou ještě finálně upravené pro potřeby NP České Švýcarsko. Doporučení zde uvedená je nutné brát pouze jako orientační nástroj, který pravděpodobně projde změnami. Upravené rámcové směrnice péče o lesní ekosystémy budou k plánu péče doplněné.

d) péče o rostliny

Intenzívně se šířící zlatobýl kanadský nacházející se ve vrcholových partiích byl mechanicky i chemicky redukován v roce 2004. Jeho případný další výskyt bude rovněž eliminován. Likvidace byla úspěšná, v roce (2005) nebyl zaznamenán jeho opětovný výskyt.

Péče o přirozeně se vyskytující druhy není nutná, podpora bude zajištěna již samotnou péčí o lesní ekosystémy – jejich navrácení k přirozenému stavu.

e) péče o živočichy

Udržovat drobné vodní plochy pro úspěšné přežívání silně ohroženého čolka horského (*Triturus alpestris*).

Na místě ponechávaná dřevní hmota umožní vývoj mnohým druhům bezobratlých živočichů, včetně např. kriticky ohroženého roháčka *Ceruchus chrysomelinus* či ohroženého střevlíka nepravidelného (*Carabus irregularis*).

Likvidace nepůvodních druhů rostlin.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

Navržené činnosti
Jednorázové a časově omezené zásahy
těžba
vyklizování - traktor
vyklizování - kuň
přibližování - vyvážecí souprava
úklid klestu + štěpkovač
dopěstování sazenic (jedle, jilm)
oplůtky
oplocenky
Opakované zásahy
údržba biomonitorovacích ploch

Příloha :

Tabulka B: Výčet plánovaných zásahů v porostech

Mapa č. 6 : Navržené zásahy v porostech, zakres porostů s bezzásahovým režimem

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je dle zákona 114/92 Sb., odst. 6, § 37 50 m od hranice ZCHÚ. Částečně zasahuje do CHKO Labské pískovce a částečně do II. zóny NP. V ochranném pásmu je plánovaná úprava druhové skladby v porostech a postupná přeměna porostů k přírodě blízkému stavu. Všechny zásahy budou prováděny v souladu se zásadami péče o lesní porosty v NP dle platné směrnice.

V části ochranného pásma, které leží na území CHKO Labské pískovce, bude při hospodaření dbáno na přírodě blízké způsoby a na podporu stanovištně vhodných a původních druhů. Na prvním místě bude kladen důraz na eliminaci geograficky nepůvodních druhů a zamezení jejich šíření.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Z nepřesného parcelního vymezení území (viz poznámka na str. 3), které je dotčeno zvláštní ochranou, vyplývá, že je nutné provést geodetické zaměření lomových bodů v terénu. Tím dojde také k upřesnění celkové výměry ZCHÚ.

3.4 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Není nutné ani účelné dělat v tomto směru změny.

3.5 Návrhy na vzdělávací využití území

Národní přírodní rezervace Růžák je poměrně ojedinělá svým charakterem v celém NP České Švýcarsko. Je proto často prezentována při botanických a geologických exkurzích pořádaných NP České Švýcarsko. K úpatí Růžového vrchu vede naučná stezka. V rámci stezky je na vrcholu umístěna vrcholová knížka. Neuvažuje se zde o zřizování nových tabulí, plánovaná je pouze o údržba a oprava zařízení stávajících.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum území a monitoring

Biomonitoring

V NPR Růžák se nacházejí celkem 4 biomonitorovací plochy (2 oplocené a 2 neoplocené). První dvojice ploch (oplocená, neoplocená), označovaných jako Růžák – bučina, se nachází na severním svahu v acidofilní bučině (*Luzulo-Fagetum*). Druhá dvojice ploch, označovaných jako Růžák – suťový les, je umístěna na severozápadním svahu v submontánním suťovém lese (*Mercuriali-Fraxinetum*).

Na zmíněných plochách bylo, v letech 2002 (Růžák – bučina) a 2004 (Růžák – suťový les), zahájeno sledování vývoje lesních společenstev v rámci projektu VaV „Výzkum a management lesních ekosystémů na území Národního parku České Švýcarsko“, prováděný firmou Ekoles s.r.o., ve spolupráci se Správou NP. Po ukončení projektu budou plochy sledovány v pravidelných intervalech zaměstnanci Správy NP.

NPR Růžák je navštěvována odborníky provádějící výzkum na území celého NP. Lokalita byla v letech 2001 – 2004 pravidelně navštěvována mykology a lichenology. Na základě zjištěných výsledků doporučujeme pokračovat v mykologickém průzkumu lokality a to především ve výzkumu hub vřeckovýtrusých. Dále doporučujeme v horizontu příštích pěti let zopakovat lichenologický průzkum NPR a provést komplexní bryologický průzkum lokality.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
těžba	---	420 000
vyklizování - traktor	---	260 000
vyklizování - kůň	---	240 000
přibližování - vyvážecí souprava	---	1 500 000
úklid klestu + štěpkovač	---	50 000
sazenice (jedle, jilm)	---	40 000
oplůtky	---	60 000
oplocenky	---	100 000
ostatní náklady	---	50 000
dřevěný kříž + údržba	---	20 000
C e l k e m (Kč)	---	2 740 000
Opakované zásahy		
údržba biomonitorovacích ploch	500	5 000
C e l k e m - všechny výdaje za období plánu (Kč)		2 745 000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Fellner R., Landa J. (2002): Biodiversita, ekologie a rozšíření hub (makromycetů) na území Národního parku České Švýcarsko (2002). Dílčí zpráva. – Ms., 4p. + 55 p. append. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Fellner R., Landa J. (2003): Biodiversita, ekologie a rozšíření hub (makromycetů) na území Národního parku České Švýcarsko (2002-2003). Dílčí zpráva. – Ms., 4p. + 66 p. append. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Friml V. (1994): Plán péče o NPR Růžák na období 1995-2004. – 7 p + 12 p., Ms. [depon. In: Správa NP České Švýcarsko].
- Härtel H. (2000): Vegetation der Schuttwälder der Böhmischen Schweiz.- Acta Univ. Purkyn., Ústí n.L., stud. biol., 4: 59-72.
- Holec J., Lazebníček J., Suková M., Roth J. (2001): Mykologický průzkum Národního parku České Švýcarsko. Zpráva o výsledcích průzkumu za rok 2001. – Ms., 7 p. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Holec J., Prášil K., Suková M., Antonín V., Vágner A., Lazebníček J. (2002): Mykologický průzkum Národního parku České Švýcarsko. Zpráva o výsledcích průzkumu za rok 2002. – Ms., 9 p. + 36 p. append. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Kučera J., Váňa J. (2003): Check- and Red List of the bryophytes of the Czech Republic (2003). – Preslia, Praha, 75: 193-222.
- Palice Z., Bayerová Š., Peksa O., Svoboda D. (2002): Lichenologický výzkum v Národním parku České Švýcarsko. Zpráva za rok 2001-2002. – Ms., 15 p. + 16 p. append. [Depon In: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Palice Z., Bayerová Š., Peksa O., Svoboda D. (2001): Lichenologický výzkum v Národním parku České Švýcarsko. Zpráva za rok 2001. – Ms., 15 p. + 12 p. append. [Depon In: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Palice Z., Bayerová Š., Peksa O., Svoboda D. (2001): Lichenologický výzkum v Národním parku České Švýcarsko. Předběžná zpráva. – Ms., 8 p. + 7 p. append. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Peksa O., Svoboda D., Zelinková J. (2004): Lichenologický výzkum v Národním parku České Švýcarsko. Zpráva za rok 2004. – Ms., 11 p. + 18 p. append. . [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Prášil K., Tůmová M., (2003): Průzkum lignikolních askomycetů (peritheciální a askostromatické typy a jejich anamorfy) v NP České Švýcarsko. Zpráva za rok 2003. – Ms., 7 pp. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].
- Rezervační kniha pro ZCHÚ – NPR Růžák, uložena na Správě Národního parku České Švýcarsko, Pražská 52, Krásná Lípa

Tůmová M. (2004): Lignikolní pyrenomycety NP České Švýcarsko. Závěrečná zpráva za rok 2004. – Ms., 4 pp. [Depon. in: knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa].

4.3 Seznam mapových listů

a) **katastrální mapa (měřítko)**

číslo mapového listu: GUST2880 (V.S.II-04-19, V.S.II-04-20, V.S.II-05-3, V.S.II-05-4)

b) **Státní mapa 1:5000 – odvozená**

číslo mapového listu: ŠLUKNOV 5-9, ŠLUKNOV 4-9, DĚČÍN 5-0, DĚČÍN 4-0

c) **Základní mapa České republiky 1:10000**

číslo mapového listu: 02-24-06, 02-24-11

d) **Lesnická mapa obrysová 1:10000**

číslo mapového listu: viz SMO 5

4.4 Seznam používaných zkratk

V tabulce rámcových směrnic péče o les:

- hospodářský způsob: **N** – okrajová seč, **H** – maloplošná holá seč, **P** – maloplošná clonná seč, **V** - výběrná seč
- předsunuté skupiny nebo úzké pruhy: **p** – clonný, **n** – násečný
- **slt** – soubor lesních typů

4.4 Plán péče zpracoval/a

Ing. Dana Šteflová (editor, lesnická část)

Dále spolupracovali: Ing. M. Klitsch (lesnická část), Ing. H. Härtel, Ph.D. a Mgr. Ivana Marková (botanika), Ing. M. Trýzna (zoologie), Mgr. Zuzana Vařilová (geologie), Ing. J. Mauricová a Mgr. O. Holešinský (nelesní pozemky, výpis z k.ú., zpracování mapových podkladů), A. Votápek (turistický ruch, vzdělávací využití)

Správa NP České Švýcarsko, Krásná Lípa

Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy a tabulky

- Příloha I: Tabulka A - **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**
                    Tabulka B - **Výčet plánovaných zásahů v porostech**
                    Tabulka C - **Charakteristiky stupňů přirozenosti lesa**
- Příloha II: **Zápisy** z projednání plánu péče s vlastníky, nájemci, s orgány veřejné správy, obcemi, kraji a s dalšími dotčenými subjekty a zápisy o provedené oponentuře.
- Příloha III: **Protokol** o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje
-
- Mapa č. 1:**   Orientační mapa s vyznačením území
- Mapa č. 2:**   Topografická mapa s vyznačením turistických tras
- Mapa č. 3:**   Katastrální mapa se zákresem NPR Růžák a ochranného pásma
- Mapa č. 4:**   Lesnická mapa typologická
- Mapa č. 5:**   Stupně přirozenosti lesních porostů
- Mapa č. 6:**   Navržené zásahy v porostech, zákres porostů s bezzásahovým režimem
- Mapa č. 8:**   Mapa biotopů - Natura 2000